

Úloha 2: Tři provázané spiny (k letošní Nobelově ceně)

Termín odevzdání: 3. listopadu

Tři částice se spinem $1/2$ jsou připraveny ve stavu $|\psi\rangle = |+++ \rangle - |---\rangle$, kde $|s_1 s_2 s_3\rangle$ znamená stav v němž i -tá částice má z -složku spinového momentu hybnosti rovnu $s_i \frac{\hbar}{2}$. Měření složky x spinového momentu první částice odpovídá operátor $S_x^{(1)} = \frac{\hbar}{2} \hat{\sigma}_x \otimes \hat{I} \otimes \hat{I}$ a podobné výrazy definují operátory x -ové složky druhé a třetí částice, popřípadě y -ové složky některé z částic.

1. Měřením $S_x^{(1)}$ nalezneme hodnotu h_1 a následným měřením $S_y^{(2)}$ hodnotu h_2 . Ukažte, že pokud bychom teď měřili $S_y^{(3)}$, hodnota h_3 je již dána jednoznačně. (4 body)
2. Jaké kombinace hodnot h_1, h_2, h_3 veličin $S_x^{(1)}, S_y^{(2)}, S_y^{(3)}$ a s jakou pravděpodobností můžeme dostat ve výše popsaném měření? Jedná se o úplný systém komutujících operátorů? (3 body)
3. Nyní uvažujme druhé nezávislé měření se stejným počátečním stavem $|\psi\rangle = |+++ \rangle - |---\rangle$, ale tentokrát postupně změříme x -ovou složku všech částic $S_x^{(1)}, S_x^{(2)}, S_x^{(3)}$. Jaké kombinace hodnot a s jakou pravděpodobností můžeme dostat nyní? (3body)

Nápověda: Zkuste úlohu nejprve řešit sami podle toho co jste se naučili na přednášce a cvičení, abyste věděli jestli rozumíte probrané látce. Poté si přečtěte vzorové řešení úlohy 1 ze zápočtové písemky z roku 2020, kde jsou poznámky k různým způsobům řešení podobné úlohy. Nezapomínejte na normalizaci vlnové funkce.

Poznámky (pro zájemce): Výsledky skutečného měření (které byly součástí výsledků, za něž byla udělena letošní Nobelova cena za fyziku), a které jsou ve shodě s tímto jednoduchým výpočtem, ukazují, že kvantová teorie je nekompatibilní s takzvanou teorií skrytých parametrů, jak pěkně ukázal ve svém článku David Mermin.

N. David Mermin: *Quantum mysteries revisited*. Am. J. Phys. **58** (1990) 731.

(<https://aapt.scitacion.org/doi/10.1119/1.16503>)

<https://www.nobelprize.org/prizes/physics/2022/advanced-information/>